TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. sausio 29 d.*

„Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose — Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR — Europos arešto orderis ir perdavimo tarp valstybių narių tvarka — Baudžiamojo persekiojimo tikslais išduotas Europos arešto orderis — Vykdymo atsisakymo sąlygos“

Byloje C-396/11

dėl *Curtea de Apel Constanța* (Rumunija) 2011 m. gegužės 18 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. liepos 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderio, išduoto dėl

Ciprian Vasile Radu,

vykdymo

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen, A. Rosas, M. Berger ir E. Jarašiūnas, teisėjai E. Juhász, A. Ó Caoimh (pranešėjas), J.-C. Bonichot, A. Prechal ir C.G. Fernlund,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. liepos 10 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— C. V. Radu, atstovaujamo advokatų C. Cojocaru ir T. Chiuariu,

— *Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța*, atstovaujamos generalinės prokurorės E. C. Grecu,

— Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R.-M. Giurescu, A. Voicu ir R. Radu,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Kemper ir T. Henze,

— Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos R. Mackevičienės ir A. Svinkūnaitės,

* Proceso kalba: rumunų.

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Murrel,

— Europos Komisijos, atstovaujamos L. Bouyon, W. Bogensberger ir H. Krämer,

susipažinęs su 2012 m. spalio 18 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pagrindų sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, p. 24; toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584), skaitomo su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 6, 48 ir 52 straipsniais ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ŽTK) 5 ir 6 straipsniais, aiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą, susijusią su Rumunijoje vykdomais Vokietijos prokuratūrų baudžiamojo persekiojimo tikslais išduotais keturiais Europos arešto orderiais dėl Rumunijos piliečio C. V. Radu, kaltinamo plėšimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Pagrindų sprendimo 2002/584 1, 5–8, 10, 12 ir 13 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(1) Vadovaujantis 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadomis, ypač jų 35 punktu, oficiali įsiteisėjusiu sprendimu nuteistų asmenų, besislapstančių nuo teisingumo, ekstradicijos tarp valstybių narių procedūra turėtų būti panaikinta, o įtariamų nusikalstamos veikos padarymu asmenų ekstradicijos procedūros turėtų būti paspartintos.

<...>

(5) Sąjungos siekis tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve reikalauja panaikinti ekstradiciją tarp valstybių narių ir pakeisti ją perdavimo sistema tarp teisminių institucijų. Be to, pradėjus taikyti naują nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo sistemą vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn, galima panaikinti dabartinės ekstradicijos tvarkos sudėtingumą ir jai būdingas vilkinimo tendencijas. Tradiciniai iki šiol egzistavę valstybių narių bendradarbiavimo santykiai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje turėtų būti pakeisti teismo sprendimų baudžiamosiose bylose laisvo judėjimo sistema, taikoma ir ikiteisminiams, ir galutiniams sprendimams.

(6) Šiame pagrindų sprendime numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba pavadino teisminio bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.

(7) Kadangi valstybės narės, veikdamos vienašališkai, negali pakeisti daugiašalės ekstradicijos sistemos, kuri remiasi 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos, ir todėl dėl šios užduoties masto ir poveikio ją geriau galima įvykdyti Sąjungos lygiu, Taryba gali priimti priemones, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nurodytu [ES] 2 straipsnyje ir [EB] 5 straipsnyje. <...>

(8) Sprendimams dėl Europos arešto orderio vykdymo turi būti taikoma pakankama kontrolė, o tai reiškia, kad valstybės narės, kurioje prašomas perduoti asmuo buvo areštuotas, teisminė institucija turi priimti sprendimą dėl jo (jos) perdavimo.

<...>

(10) Europos arešto orderio mechanizmas remiasi aukštu valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Jo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai ir nuolat pažeidinėja [ES] 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytus principus, Tarybos nustatytus pagal [ES] 7 straipsnio 1 dalį, ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos pasekmės.

<...>

(12) Šis pagrindų sprendimas grindžiamas pagarba pagrindinėms teisėms ir principams, kurie pripažįstami [ES] 6 straipsnyje ir kurie atsispindi [Chartijoje], ypač jos VI skyriuje. Jokia šio pagrindų sprendimo nuostata negali būti išaiškinta taip, lyg ji draustų atsisakyti perduoti asmenį, kurio areštui yra išduotas Europos orderis, kai yra objektyvių priežasčių manyti, kad minėtas arešto orderis yra išduotas, siekiant persekioti ar bausti asmenį dėl jo (jos) lyties, rasės, religijos, etninės kilmės, tautybės, kalbos, politinių įsitikinimų ar seksualinės orientacijos arba kad to asmens padėtis gali būti pažeista dėl bet kurios iš tų priežasčių.

Šis pagrindų sprendimas nekliudo valstybei narei taikyti savo konstitucines taisykles, susijusias su teisingu procesu, asociacijos laisve, spaudos laisve ir žodžio laisve kitose žiniasklaidos priemonėse.

(13) Joks asmuo neturėtų būti perkeltas, išsiųstas ar perduotas valstybei, kurioje yra rimtas pavojus, kad jam bus pritaikyta mirties bausmė, kankinimai arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys arba bausmė.“

4 Šio pagrindų sprendimo 1 straipsnyje Europos arešto orderis ir įpareigojimas jį vykdyti apibrėžti taip:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, arba sprendimą dėl įkalinimo.2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ES] 6 straipsnyje.

5 Pagal minėto pagrindų sprendimo 3 straipsnį „Europos arešto orderio privalomo nevykdymo pagrindai“:

„Vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija (toliau – vykdančioji teisminė institucija) atsisako vykdyti Europos arešto orderį šiais atvejais:

<...>

2) jei vykdančiajai teisminei institucijai yra pranešta, kad prašomam perduoti asmeniui [dėl prašomo perduoti asmens] kurioje nors valstybėje narėje yra priimtas galutinis teismo sprendimas už tą pačią veiką, jei paskyrus bausmę, toji bausmė yra atlikta arba atliekama, arba nebegali būti atlikta pagal nuteisusios valstybės narės įstatymus;

<...>“

6 Pagal to paties pagrindų sprendimo 4 straipsnį „Europos arešto orderio neprivalomo nevykdymo pagrindai“:

„Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį:

<...>

2) kai asmuo, kuriam taikomas Europos arešto orderis, vykdančiojoje valstybėje narėje yra patrauktas baudžiamojon atsakomybėn [yra persekiojamas] už tą pačią veiką, kurios pagrindu yra išduotas Europos arešto orderis;

<...>

5) jei vykdančiajai teisminei institucijai yra pranešta, kad prašomam perduoti asmeniui [dėl prašomo perduoti asmens] trečiojoje valstybėje dėl tos pačios veikos yra priimtas galutinis teismo sprendimas, jei skyrus bausmę, toji bausmė yra atlikta arba tuo metu atliekama, arba pagal nuosprendį priėmusios šalies teisę nebegali būti atliekama;

<...>“

7 Pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4a straipsnį „Sprendimai, priimti po teisminio nagrinėjimo, kuriame asmuo asmeniškai nedalyvavo“ vykdančiajai teisminei institucijai leidžiama atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant vykdyti bausmę, jeigu asmuo asmeniškai nedalyvavo teisminiame nagrinėjime, po kurio buvo priimtas tas sprendimas.

8 Šio pagrindų sprendimo 5 straipsnis susijęs su ypatingais atvejais išduodančiosios valstybės narės suteikiamomis garantijomis.

9 Minėto pagrindų sprendimo 8 straipsnyje nustatyti Europos arešto orderio turinys ir forma. Pagal šios nuostatos 1 dalies d–f punktus turi būti nurodyta ši informacija:

„d) nusikalstamos veikos pobūdis ir teisinė kvalifikacija, ypač atsižvelgiant į 2 straipsnį;

e) aplinkybių, kuriomis nusikalstama veika buvo padaryta, aprašymas, ypač laikas, vieta, prašomo perduoti asmens dalyvavimo padarant nusikalstamą veiką laipsnis;

f) skirta bausmė, jei yra priimtas galutinis teismo sprendimas, arba pagal išduodančiosios valstybės narės teisę skirtinų už tokią nusikalstamą veiką bausmių ribos;“

10 To paties pagrindų sprendimo 11 straipsnio „Prašomo perduoti asmens teisės“ 1 dalyje nustatyta:

„Kai prašomas perduoti asmuo areštuojamas, vykdančioji kompetentinga teisminė institucija pagal savo šalies įstatymus informuoja tą asmenį apie Europos arešto orderį, apie jo turinį, taip pat apie galimybę sutikti būti perduotu išduodančiajai teisminei institucijai.“

11 Pagrindų sprendimo 2002/584 13 straipsnio „Sutikimas būti perduotu“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Jei areštuotas asmuo nurodo, kad jis sutinka būti perduotu, tas sutikimas ir, jei reikia, aiškus teisės į 27 straipsnio 2 dalyje minimą „specialiąją taisyklę“ atsisakymas duodamas vykdančiajai teisminei institucijai pagal vykdančiosios valstybės narės vidaus teisę.

2. Kiekviena valstybė narė priima priemones, kurios yra būtinos užtikrinti, kad sutikimas ir, jei reikia, šio straipsnio 1 dalyje minėtas atsisakymas būtų duodamas taip, kad būtų aišku, jog asmuo juos duoda savo noru visiškai suvokdamas jų pasekmes. Šiuo tikslu prašomas perduoti asmuo turi teisę turėti advokatą.“

12 Šio pagrindų sprendimo 14 straipsnyje „Prašomo perduoti asmens apklausa“ numatyta, kad kai areštuotas asmuo nesutinka būti perduotas, kaip nurodyta 13 straipsnyje, jis turi teisę būti išklausytas vykdančiosios teisminės institucijos pagal vykdančiosios valstybės narės įstatymus.

13 Šio pagrindų sprendimo 15 straipsnio „Perdavimo sprendimas“ 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Jei vykdančioji teisminė institucija mano, kad išduodančiosios valstybės narės praneštos informacijos nepakanka sprendimui dėl perdavimo priimti, ji paprašo skubiai pateikti būtiną papildomą informaciją, ypač susijusią su 3–5 ir 8 straipsniais, ir, atsižvelgdama į tai, kad reikia laikytis 17 straipsnyje nustatytų terminų, gali nustatyti terminą, iki kurio ji turi gauti tokią informaciją.

3. Išduodančioji teisminė institucija gali bet kuriuo metu vykdančiajai teisminei institucijai nusiųsti bet kokią papildomą naudingą informaciją.“

14 To paties pagrindų sprendimo 19 straipsnio „Asmens išklausymas iki sprendimo priėmimo“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Teisminė institucija prašomą perduoti asmenį išklauso kartu su jam padedančiu asmeniu, paskirtu pagal prašančio perduoti teismo valstybės narės įstatymus.

2. Prašomas perduoti asmuo išklausomas pagal vykdančiosios valstybės įstatymus, laikantis išduodančiosios ir vykdančiosios teisminių institucijų abipusio susitarimo nustatytų sąlygų.“

Rumunijos teisė

15 Įstatymo Nr. 302/2004 dėl teismų tarptautinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose (*Legea Nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală*) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, 2011 m. gegužės 31 d., Nr. 377; toliau – Įstatymas Nr. 302/2004) III antraštinės dalies „Nuostatos dėl bendradarbiavimo su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis pagal [pagrindų sprendimą]“ III skyriuje „Rumunijos institucijų Europos arešto orderio vykdymas“ yra tokia nuostata:

„98 straipsnis.

Atsisakymo vykdyti pagrindai

2. Vykdančioji Rumunijos teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį šiais atvejais:

<...>

b) kai asmuo, kuriam taikomas Europos arešto orderis, Rumunijoje persekiojamas už tą pačią veiką, kurios pagrindu yra išduotas Europos arešto orderis.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

16 2009 m. gegužės 25 d. ir 2009 m. birželio 3 d. *Curtea de Apel Constanța* (Konstancos apeliacinis teismas), kaip vykdančiajai teisminei institucijai, buvo pateikti Vokietijos Federacinės Respublikos teisminių institucijų prašymai dėl C. V. Radu perdavimo siekiant įvykdyti keturis Europos arešto orderius dėl nurodyto prašomo perduoti asmens baudžiamojo persekiojimo už veikas, atitinkančias plėšimą, kaip jis suprantamas pagal Rumunijos baudžiamojo kodekso 211 straipsnį. Tie orderiai buvo išduoti Miunsterio, Koburgo, Bylefeldo ir Verdeno prokuratūrų atitinkamai 2007 m. kovo 14 d., 2007 m. kovo 16 d., 2007 m. rugpjūčio 8 d. ir 2008 m. vasario 26 d. C. V. Radu nesutiko būti perduotas.

17 2009 m. birželio 5 d. *Curte de Apel Constanța* priėmė nutartį vykdyti tris Europos arešto orderius, išduotus Miunsterio, Koburgo ir Verdeno prokuratūrų. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal Įstatymo Nr. 302/2004 98 straipsnio 2 dalies b punktą atsisakė vykdyti 2007 m. rugpjūčio 8 d. Bylefeldo prokuratūros išduotą Europos arešto orderį, remdamasis tuo, kad C. V. Radu atžvilgiu Rumunijoje *Tribunalul Bacău* (Bakeu apygardos teismas) jau buvo pradėtas baudžiamasis persekiojimas už tą pačią veiką, kurios pagrindu išduotas šis orderis. Jis sustabdė C. V. Radu perdavimą, kol Rumunijos teismai priims šioje byloje galutinį sprendimą, ir nurodė taikyti jam 30 dienų kardomojo kalinimo priemonę.

18 2009 m. birželio 18 d. Sprendimu *Înalta Curte de Casație și Justiție a României* (Rumunijos Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas) šią nutartį panaikino ir grąžino bylą *Curtea de Apel de Constanța*. Be to, jis nurodė išlaisvinti C. V. Radu apribojant jo judėjimo laisvę draudimu be teismo leidimo išvykti iš komunos, kurioje yra jo gyvenamoji vieta (Bakeu miestas), ir numatant jam kelis įpareigojimus.

19 2012 m. vasario 22 d. *Curtea de Apel de Constanța* posėdyje C. V. Radu prieštaravo dėl jo išduotų Europos arešto orderių vykdymui. Visų pirma jis nurodė, kad tą dieną, kai buvo priimtas Pagrindų sprendimas 2002/584, nei ŽTK, nei Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės nebuvo aiškiai įtrauktos į Sąjungos steigimo sutartis. Tačiau pagal ESS 6 straipsnį Chartijos ir ŽTK nuostatos tapo Sąjungos pirminės teisės nuostatomis, todėl Pagrindų sprendimas 2002/584 aiškintinas ir taikytinas atsižvelgiant į Chartiją ir ŽTK. Paskui C. V. Radu pabrėžė, kad šis pagrindų sprendimas skirtingai įgyvendintas valstybėse narėse. Konkrečiai kalbant, Vokietijos teisės aktas, kuriuo buvo perkeltas minėtas pagrindų sprendimas, 2005 m. liepos 18 d. *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas) (Vokietija) sprendimu buvo pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai ir niekiniu, kol bus priimtas naujas įstatymas. C. V. Radu teigė, kad Europos arešto orderio vykdymui taikoma tarpusavio pripažinimo sąlyga. Galiausiai jis nurodė, kad vykdančiosios valstybės narės teisminės institucijos turėjo patikrinti, ar išduodančioji valstybė narė laikėsi Chartijoje ir ŽTK garantuojamų pagrindinių teisių. Jeigu ši valstybė jų nesilaikė, šios institucijos galėtų pagrįstai atsisakyti vykdyti nagrinėjamą Europos arešto orderį, nors toks nevykdymo pagrindas aiškiai nenumatytas Pagrindų sprendime 2002/584.

20 Tokiomis aplinkybėmis *Curte de Apel Constanța* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [ŽTK] 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio nuostatos, aiškinamos kartu su [Chartijos] 48 ir 52 straipsniais ir atsižvelgiant į [ŽTK] 5 straipsnio 3 ir 4 dalis bei 6 straipsnio 2 ir 3 dalis, yra Steigimo sutartyse įtvirtintos pirminės [Sąjungos] teisės normos?

2. Ar Europos arešto orderį vykdančiosios valstybės kompetentingos teisminės institucijos veiksmai, kai iš asmens, kurio atžvilgiu išduotas Europos arešto orderis (asmens, kurį prašoma areštuoti ir perduoti), atimama laisvė ir jis vėliau perduodamas be sutikimo, reiškia, kad orderį vykdančioji valstybė riboja šio asmens teisę į laisvę, Sąjungos teisėje pripažintą ESS 6 straipsniu, skaitomu su [ŽTK] 5 straipsnio 1 dalimi, ir [Chartijos] 6 straipsniu, skaitomu su 48 ir 52 straipsniais, bei atsižvelgiant į [ŽTK] 5 straipsnio 3 ir 4 dalis ir 6 straipsnio 2 ir 3 dalis?

3. Ar Europos arešto orderį vykdančiosios valstybės teisių ir garantijų, numatytų [ŽTK] 5 straipsnio 1 dalyje ir [Chartijos] 6 straipsnyje kartu su [Chartijos] 48 ir 52 straipsniais ir atsižvelgiant į [ŽTK] 5 straipsnio 3 ir 4 dalimis bei 6 straipsnio 2 ir 3 dalimis numatytas garantijas, apribojimai turi atitikti būtinumo demokratinėje visuomenėje ir proporcingumo konkrečiai siekiamam tikslui sąlygas?

4. Ar Europos arešto orderį vykdančiosios valstybės kompetentinga teisminė institucija gali atmesti prašymą perduoti (asmenį) nepažeisdama Steigimo sutartyse ir kitose [Sąjungos] teisės nuostatose įtvirtintų įsipareigojimų, jei nėra įvykdytos visos sąlygos, numatytos [ŽTK] 5 straipsnio 1 dalyje ir [Chartijos] 6 straipsnyje kartu su [Chartijos] 48 ir 52 straipsniais bei atsižvelgiant į [ŽTK] 5 straipsnio 3 ir 4 dalis ir 6 straipsnio 2 ir 3 dalis?

5. Ar Europos arešto orderį vykdančiosios valstybės kompetentinga teisminė institucija gali atmesti prašymą perduoti (asmenį) nepažeisdama Steigimo sutartyse ir kitose [Sąjungos] teisės nuostatose įtvirtintų įsipareigojimų, remdamasi tuo, kad Europos arešto orderį išduodančioji valstybė neperkėlė, nevisiškai ar netinkamai perkėlė (nes nesilaikė tarpusavio pripažinimo taisyklės) [Pagrindų sprendimą 2002/584]?

6. Ar Europos Sąjungos valstybės narės – Rumunijos – vidaus teisė, būtent <...> Įstatymo Nr. 302/2004 III antraštinė dalis, neprieštarauja [ŽTK] 5 straipsnio 1 daliai ir [Chartijos] 6 straipsniui, aiškinamiems kartu su [Chartijos] 48 ir 52 straipsniais bei atsižvelgiant į [Konvencijos], į kurią daroma nuoroda ES sutarties 6 straipsnyje, 5 straipsnio 3 ir 4 dalis bei 6 straipsnio 2 ir 3 dalis, ir ar šiomis nuostatomis [Pagrindų sprendimas 2002/584] buvo tinkamai perkeltas į nacionalinę teisę?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumo

21 Rumunijos, Austrijos vyriausybės ir Komisija teigia, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas, nes nacionalinio teismo sprendime nenurodyta, kodėl klausimuose nurodytų Sąjungos teisės ir Chartijos nuostatų išaiškinimas būtinas bylai išspręsti. Tad šie klausimai yra abstraktaus pobūdžio, kuriais siekiama teorinio Sąjungos teisės aiškinimo. Konkrečiai kalbant, suinteresuotosios šalys, kurioms šiuo klausimu pritaria Vokietijos vyriausybė, mano, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą negalima suprasti, kodėl pagrindinę bylą nagrinėjantis teismas ketina atsisakyti vykdyti ginčijamus Europos arešto orderius dėl pagrindinių suinteresuotojo asmens teisių pažeidimo arba kaip šių arešto orderių vykdymas galėtų šias teises pažeisti.

22 Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei yra akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, būtini, kad galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2010 m. birželio 22 d. Sprendimo *Melki ir Abdeli*, C-188/10 ir C-189/10, Rink. p. I-5667, 27 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

23 Nagrinėjamu atveju pirmaisiais keturiais ir šeštuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar jis gali nagrinėti tai, ar Europos areštas buvo išduotas nepažeidžiant pagrindinių teisių, ir, jei reikia, atsisakyti jį vykdyti, nors toks nevykdymo pagrindas

nenumatytas nei Pagrindų sprendimu 2002/584, nei jį perkėlusiame nacionalinės teisės akte. Penktuoju klausimu jis taip pat siekia nustatyti, ar įmanoma atsisakyti vykdyti arešto orderį, kai šis pagrindų sprendimas nebuvo perkeltas į orderį išduodančiosios valstybės narės teisę.

24 Visų pirma konstatuotina, kad šis penktasis klausimas yra hipotetinis. Iš tikrųjų pakanka fakto, kad nagrinėjami Europos arešto orderiai buvo išduoti, tam, kad būtų įrodyta, jog, kaip tai per posėdį patvirtino Vokietijos vyriausybė, Pagrindų sprendimas 2002/584 buvo perkeltas į Vokietijos Federacinės Respublikos teisę šių arešto orderių išdavimo momentu. Vadinasi, šis klausimas nepriimtinas.

25 Dėl kitų klausimų konstatuotina, kad jie būtent susiję su Pagrindų sprendimo 2002/584 ir kai kurių Chartijos nuostatų aiškinimu realioje byloje dėl kelių Vokietijos institucijų išduotų Europos arešto orderių C. V. Radu baudžiamojo persekiojimo tikslais vykdymu.

26 Be to, kalbant apie tariamą C. V. Radu pagrindinių teisių pažeidimą, pažymėtina, kad pagrindinėje baudžiamojoje byloje jis, prieštaraudamas perdavimui, tvirtino, jog pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatas vykdančiosios Rumunijos teisminės institucijos neturi galimybės patikrinti, ar paisyta jam Chartijoje ir ŽTK garantuojamų teisių į teisingą teismą, nekaltumo prezumpciją ir laisvę, o nagrinėjami Europos arešto orderiai buvo išduoti be šaukimo į teismą ir nesuteikus jam galimybės pasisamdyti advokato ar gintis pačiam. C. V. Radu iš esmės tą patį tvirtino ir per šios bylos nagrinėjimo posėdį Teisingumo Teisme.

27 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad pirmieji keturi ir šeštasis klausimai priimtini.

Dėl esmės

28 Kaip matyti iš šio sprendimo 16 punkto, sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl baudžiamojo persekiojimo tikslais, o ne siekiant vykdyti laisvės atėmimo bausmę išduotų Europos arešto orderių.

29 Kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos ir šio sprendimo 26 punkte nurodytos informacijos, pagrindinėje byloje prašomas perduoti asmuo, C. V. Radu, prieštaraudamas perdavimui nurodė, kad išduodančiosios teisminės institucijos, pažeisdamos Chartijos 47 ir 48 straipsnius ir ŽTK 6 straipsnį, išdavė Europos arešto orderius prieš tai jo neišklausiusios.

30 Savo klausimuose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar nurodo Chartijos 6 straipsnį ir ŽTK 5 straipsnį. Vis dėlto sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą dėl jų nėra jokios papildomos informacijos. Iš prie sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktų dokumentų tik matyti, kad šį prašymą pateikusiame teisme C. V. Radu teigė, kad šis turėtų atsisakyti vykdyti Europos arešto orderius, „dėl kurių iš jo buvo atimta laisvė“, nes jie buvo išduoti pažeidus jo teisę į gynybą. Tad šis C. V. Radu argumentas dėl tariamo Chartijos 6 straipsnio ir ŽTK 5 straipsnio pažeidimo orderius išdavusioje valstybėje narėje painiojamas su argumentu dėl jo teisės į gynybą pažeidimu šioje valstybėje narėje.

31 Vadinasi, konstatuotina, kad pirmaisiais keturiais ir šeštuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Pagrindų sprendimą 2002/584 kartu su Chartijos 47 ir 48 straipsniais ir ŽTK 6 straipsniu reikia aiškinti taip, kad vykdančiosios teisminės institucijos gali atsisakyti vykdyti baudžiamojo persekiojimo tikslais išduotą Europos arešto orderį, nes orderį išdavusios teisminės institucijos neišklausė prašomo perduoti asmens prieš jį išduodamos.

32 Šiuo klausimu pirmiausia konstatuotina, kad ŽTK 6 straipsnyje garantuojama ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimuose nurodyta teisė būti išklausytam dabar įtvirtinta Chartijos 47 ir 48 straipsniuose. Todėl reikia remtis šiomis Chartijos nuostatomis (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Otis ir kt.*, C-199/11, 46 ir 47 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

33 Be to, primintina, kad Pagrindų sprendimu 2002/584, kaip matyti būtent iš jo 1 straipsnio 1 ir 2 dalių bei 5 ir 7 konstatuojamųjų dalių, siekiama pakeisti daugiašalę ekstradicijos sistemą tarp valstybių narių tarpusavio pripažinimo principu pagrįsta nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn sistema (žr. 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, 28 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

34 Tad Pagrindų sprendimu 2002/584 nustačius naują paprastesnę ir veiksmingesnę nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą, siekiama palengvinti ir paspartinti teisminį bendradarbiavimą ir taip norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti aukštu tarpusavio pasitikėjimo laipsniu (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 28 d. Sprendimo *West*, C-192/12 PPU, 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

35 Pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 2 dalį valstybės narės iš principo privalo vykdyti Europos arešto orderį.

36 Iš tikrųjų, kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatas valstybės narės gali atsisakyti vykdyti tokį orderį tik jo 3 straipsnyje numatytais privalomo nevykdymo atvejais ir 4 ir 4a straipsniuose numatytais neprivalomo nevykdymo atvejais (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Leymann ir Pustovarov*, C-388/08 PPU, Rink. p. I-8983, 51 punktą ir 2010 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Mantello*, C-261/09, Rink. p. I-11477, 37 punktą). Be to, vykdančioji teisminė institucija Europos arešto orderio vykdymą gali susieti tik su minėto pagrindų sprendimo 5 straipsnyje nurodytomis sąlygomis.

37 Žinoma, pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4a straipsnį teisės į gynybą pažeidimas procese, per kurį kaltinamajam nedalyvaujant jis nuteisiamas, tam tikromis sąlygomis gali būti pagrindu nevykdyti siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę išduoto Europos arešto orderio.

38 Tačiau aplinkybė, kad Europos arešto orderis baudžiamojo persekiojimo tikslais buvo išduotas jį išduodančiosioms teisminėms institucijoms neišklausius prašomo perduoti asmens, nenurodyta Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatose kaip vienas tokio orderio nevykdymo pagrindų.

39 Priešingai, nei teigia C. V. Radu, tam, kad būtų paisoma Chartijos 47 ir 48 straipsnių, nereikalaujama, kad valstybės narės teisminė institucija galėtų atsisakyti vykdyti baudžiamojo persekiojimo tikslais išduotą Europos arešto orderį remdamasi tuo, kad orderį išdavusi teisminė institucija prieš jį išduodama šio prašomo perduoti asmens neišklausė.

40 Konstatuotina, kad orderį išduodančiųjų teisminių institucijų pareiga prieš išduodant Europos arešto orderį išklausyti prašomą perduoti asmenį neišvengiamai sugriautų pačią Pagrindų sprendimu 2002/584 numatytą perdavimo sistemą ir užkirstų kelią sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, nes būtent siekiant išvengti, kad susijęs asmuo pasislėptų, toks arešto orderis turi būti kažkiek netikėtas.

41 Bet kuriuo atveju Europos teisės aktų leidėjas užtikrino, kad būtų paisoma teisės būti išklausytam vykdančiojoje valstybėje narėje ir dėl to nesumažėtų Europos arešto orderio mechanizmo veiksmingumas.

42 Kaip matyti iš Pagrindų sprendimo 2002/584 8 ir 15 straipsnių, prieš priimdama sprendimą perduoti prašomą perduoti asmenį baudžiamojo persekiojimo tikslais vykdančioji teisminė institucija privalo atlikti tam tikrą Europos arešto orderio kontrolę. Be to, šio Pagrindų sprendimo 13 straipsnyje numatyta, kad prašomas perduoti asmuo turi teisę turėti advokatą, jei sutinka būti perduotas, ir, jei reikia, atsisako teisės į „specialiosios taisyklės“ taikymą. Taip pat pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 14 ir 19 straipsnius prašomas perduoti asmuo, jei nesutinka būti perduotas, o Europos arešto orderis išduotas jo baudžiamojo persekiojimo tikslais, turi teisę būti išklausytas vykdančiosios teisminės institucijos, laikantis išduodančiosios ir vykdančiosios teisminių institucijų abipusio susitarimo nustatytų sąlygų.

43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmuosius keturis ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti, kad Pagrindų sprendimas 2002/584 aiškintinas taip, kad vykdančioji teisminė institucija negali atsisakyti vykdyti baudžiamojo persekiojimo tikslais išduoto Europos arešto orderio, remdamasi tuo, kad prieš išduodant šį orderį prašomas perduoti asmuo nebuvo išklausytas jį išdavusioje valstybėje narėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeistą 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pagrindų sprendimu 2009/299/TVR, reikia aiškinti taip, kad vykdančioji teisminė institucija negali atsisakyti vykdyti baudžiamojo persekiojimo tikslais išduoto Europos arešto orderio, remdamasi tuo, kad prieš išduodant šį orderį prašomas perduoti asmuo nebuvo išklausytas jį išdavusioje valstybėje narėje.

Parašai.